

ZUXUROV MAXMUD MAQSETOVICH ÓMIRI HÁM DÓRETIWSHILIGI*Xalniyazova Ra'no Quvonichboy qizi**O'zbekiston mámleketlik konservatoriyasi Nókis filiali Uliwma kásiplik hám social gumanitar pánler kafedrası muzıkatanıw qániygeliginiń 2-kurs studentı**Ilimiy basshı: Kamalova Gulmayram.*

Anatatsiya: Bul maqalada qaraqalpaqstandađı kamer orkestriniń dirijorı, atqarıwshı, pedagog, docent Zuxurov Maxmud Maqsetovichtıń ómiri hám dóretiwshiligi haqqında sóz etiledi. Onıń muzıkalıq iskerligi, pedagogikalıq isleri, orkestr menen birge islegen jumislari hámde kórkem-óner tarawına qosqan úlesi haqqında mađluwmat beriledi.

Gilt sózler: Muzıka, ustaz, Konservatoriya, kórkem-óner, simfoniyalıq orkestr, violonchel, girjek qobız, dirijor.

Аннотация: В этой статье рассказывается о жизни и творчестве дирижера, исполнителя, педагога и доцента, руководителя камерного оркестра в Каракалпакстане, Зухурова Махмуда Макасетовича. В статье представлены его музыкальная деятельность, педагогическая работа, а также исполнения с оркестром и его вклад в искусство.

Ключевые слова: музыка, учитель, искусство, симфонический оркестр, виолончель, кирджек кобыз, дирижёр.

Annotation: The article discusses the life and work of Zukhurov Maxmud Maqsetovich, the conductor, performer, educator, and docent of the chamber orchestra in Karakalpakstan. It provides information about his musical activities, pedagogical work, as well as his performances with the orchestra and his contributions to the arts.

Keywords: music, teacher, art, symphonic orchestra, cello, kyzıl qobyz, conductor.

Zuxurov Maxmud Maqsetovich 1982-jılı 13-noyabr sánesinde Nókis qalasında dúnyağa kelgen. Onıń ákesi Zuxurov Maqset 1954-2018-jıllar aralıǵında Nókis qalasında jasaǵan. Ol Japaq Shamuratov atındaǵı kórkem óner bilim jurtında 1882-jıllarda "Xalıq óyini" bóliminde konsertmeystr hám tariyx paninen sabaq bergen.

Zuxurov Maxmuddıń anası Sherniyazova Umitxan 1957-jılı Taxtakopir rayonında dúnyağa kelgen. Ol stomotologiyada miyirbekesi bolıp islegen. Házirgi künde napaqada bolıp, ahliqlar tárbiyasi menen shuǵıllanadi. Zuxurovlar shańaraǵında tórt perzent bólip, olardan ulken perzenti Mahmud Zuxurov, Zuxurova Dilafuz 1985-jılı tuwılǵan, házirgi künde ingliz tili paninnen muǵallım. Zuxurov Baxtiyar 1986-jılı tuwılǵan, házirgi künde Xudojnik bolıp jumıs islep kelmekte. Songi perzenti Zuxurova

Svetlana 1989-jılı tuwılǵan házirgi waqıtta Arxitektur bolıp isleydi. Búnday darejege jetuwine ata-anasınıń órnı úlken álbette.

M.Zuxurov 1989-jılı N.V.Gogol atındaǵı orta arnawlı bilim beriw jurtında 1995-jılǵa shekem oqıp, usı jıldan baslap 100 jılıq orta arnawlı bilim beriw jurtında tálim alıp basladı. Usı jıllar qatarında Ámet Shamuratov atındaǵı balalar muzıka mektebine (házirgi 12-sanlı balalar muzıka hám kórkem óner mektebi) akkardeon ásbabı boyınsha dógerkke qatnap basladı. M.Zuxurov 1997-jılı Japaq Shamuratov atındaǵı kórkem óner bilim jurtında “Xalıq sazları” bóliminde girjek qobız bas hám dirijyorlıq qánigeliginde ustazı Q.Alimovtıń klassında tálim alıp basladı. Sabaqlardı óz waqtında ózlestirip, óz ustinde shúǵıllanıp jetiskenliklerge erise baslaydı. Sólardan 2001-jılı **“Ózbekstan orta arnawlı muzıka hám kórkem óner oqıw jurtları jas atqarıwshılarınıń on altınshı respublika”** kórik tańlawında sıylı III- dárejeli orındı iyelegen. M.Zuxurov usı jılları tek tálim alıp qoymastan, Nókis qalasında jaylasqan Mádeniyat sarayında “Arıwlar” ansamblinde koncertmeyster, akkompaniyator hám sázende bolıp jumıs isley basladı. Sonnan, 2001-2002 jıllar aralıǵında J.Shamuratov atındaǵı kórkem óner bilim jurtında Xalıq sazları orkestrinde konceretmeyster lawazımında isledi.

Óz bilimin jetilistiriw maqsetinde 2002-jılı Ózbekstan Mámleketlik Konservatoriyasınıń “Xalıq sazları” bólimi girjek qobız bas ásbabı qánigelik boyınsha professor J.A.Ibragimo klasında tálim alǵan. Ekinshi qánigeligi dirijyorlıq sabaǵınan professor F.Abdurahimovadan, ásbablastırıw sabaǵınan bolsa professor F.Alimovtan bilim alǵan. 2004-jılı Ózbek milliy sazları atqarıwshılıǵınıń ekinshi respublika kórik tańlawında belsendi qatnasqanlıǵı ushın **“Húrmet jarlıǵı”** menen sıylıqlandı. 2006-jılı Ózbekstan Mámleketlik Konservatoriyası bakalavr basqıshın tabıslı tamamlap. Usı jıldıń ózinde Ózbekstan Mámleketlik Konservatoriyası magistr basqıshında “Tarlı ásbablar” bólimi “Violonchel” qánigeliginde ustazı professor U.Z.Imamov basshılıǵında tálim alıp basladı. Sol dáwir ishinde M.Zuxurov oqıp júrip, óz qánigeligin jetilistiriw maqsetinde jumıs isley basladı. Bulardan, 2003-jılı Tashkent qalasındaǵı OPERETTA teatrıda orkestr sázendesi bolıp 2007-jılǵa shekem isleydi hám usı jılı Alisher Navoiy opera balet teatrı orkestr sázendesi lawazımında is alıp bargan. Sonnan keyin, 2008-jılı Ózbekstan Mámleketlik Konservatoriyası magistr basqıshın tabıslı tamamlap, Nókis qalasına qaytqan. Usı jıldan baslap, Nókis qánigelestirilgen mádeniyat mektebiniń úlken oqıtıwshı lawazımında jumıs alıp barıp, bir qansha shágirtler tayarlap, jetilistirip bargan. Bul shágirtler arasında qábiletli, talantlı shágirtleriniń biri Soliboyev Nadir bolıp, ol 2019-jılı **“Ózbekstan orta arnawlı muzıka hám kórkem óner oqıw jurtları jas atqarıwshılarınıń respublika”** kórik tańlawında qatnasıp **“Húrmet jarlıǵı”** menen sıylıqlanǵan.

2019-jılı prizidentimiz tárepinen shólkemlestirilgen bes baslama boyınsha Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq mámleketlik universitetinde bes jónelis ashıldı. Usı universitetke

jumis isiwge shaqirtirildi. Olardın ishinde xalıq sazları bólimi de qosıldı. Sol xalıq sazlar orkestrın M.Zuxurov shólkemlestirip dúzip, kórkemlik jaqtan basshısı, dirijyor hám assistent oqıtıwshı bolıp is alıp bardı. Ol jerde de qánigelik, dirijyorlıq, túrles saz ásbaplar, ásbaptanıw, ansambl, ásbaplastırıw sabaqlarınan da bir neshe shágirtler tayarladı. Shágirtleri Reymov Aziz, Soliboyev Nadir, Djetkergenova Dilnaz.

2023-jıldan baslap, Ózbekstan Mámleketlik Konservatoriyası Nókis filialınıń “Saz atqarıwshılıǵı” kafedrasında docent oqıtıwshı bolıp islep kelmekte. Bul jerde óz qánigeligi boyınsha shágirtler tayarlap kelmekte. Bulardan atap aytqanda Sherimbetov.X Kenjaev.K Reypnazarov.F Orinbaev.Quwanışlarǵa dirijyorlıq sabaǵınan tálim berip kelmekte. Jánede, M.Zuxurov tek ǵana tarlı ásbaplar qánigeliginde is alıp barıwdan sheklenip qalmastan, Xalıq sazları qánigeli boyınshada bar bilim student jaslarǵa úyretip hám sol qánigelikti jetilistiriwde óz úlesin qosıp atır. Qobız bas saz ásbabı shágirtleri P.Kılıshbaeva, A.Baltabaeva. M.Zuxurov Ózbekstan Mámleketlik Konservatoriyası Nókis filialınıń “Saz atqarıwshılıǵı” kafedrasında docent oqıtıwshı bolıp islep baslawdan-aq, óziniń iskerligin jaqsı nátiyjeler menen kórsetip basladı. Sonnan, bir qansha koncertler shólkemlestirip, baǵdarlamalar dúzip, jánede basqa aymaqlardıń balalar muzıka mekteplerinde sheberlik sabaqların ótkerip, bir qansha klass koncertler shólkemlestirip kelmekte. Atap aytqanda, kvartet klass, qánigelik klass, kamer ansambli, kamer orkestrı hám xor jámaáti menen birgelikte koncertler ótkerdi. Hám óniń ilmiy jumıslarında birqansha miynet ettip kelmekte. Maxmud Zuxurovtıń "Dirijyorlıq" atamasındaǵı oqıw qollanbası jariq kórdi. Bul oqıw qollanba Ózbekstan mámleketlik konservatoriyası Nókis filialınıń “Saz atqarıwshılıǵı” fakultetiniń student-jasları ushın arnalǵan bolıp, Nókis “Qaraqalpaqstan” baspasında 100 nusqada basıp shıǵarıldı. Oqıw qollanbaǵa Ózbekstan mámleketlik konservatoriyası Nókis filialınıń “Saz atqarıwshılıǵı” kafedrasınıń professorı I.R. Jumaniyazov hám Ózbekstan mámleketlik kórkem-óner hám mádeniyat institutı Nókis filialı “Kórkem ónertanıw” fakulteti dekanı, tariyx ilimleriniń kandidatu, professor S.I. Xodjametovlar pikirlerin bildirgen. Filialımızdıń student- jasları ushın arnalǵan bul oqıw qollanba álbette, olardıń teoriyalıq bilimlerin elede jetilistiriwde paydası tiyedi sózsiz deb ayta alamız. Biz, ustazımız M.Zuxurovqa aldaǵı dóretiwshilik jumıslarında tasqın tabıslar tileymiz.

Ilmiy jumısları: maqalaları

1. Особенности штриховой техники на струнно-смычковых инструментах. Образование и наука в XXI веке. А3-20210413-35

ISSN – 2658-

7998 2021-04-13

2. DIRIJORLIK SAN'ATINING TURLARI VA EVOLYUSIYASI (ЭВОЛЮЦИЯ И ВИДЫ РАЗВИТИЯ ДИРИЖЁРСКОГО ИСКУССТВА) «ИНТЕРНАУКА»
Научный журнал

№ 3(179)

ISSN – 2687-0142

.Январь 2021 г

3. Orkestr va ansanibl partituralari bilan ishlash
(Work with orchestra and ensemble parts) **SCIENCE AND EDUCATION
SCIENTIFIC JOURNAL**

ISSN

2181-0842

VOLUME

3, ISSUE 1

Январь 2022

4. Qaraqalpaq saz áspablari tariyxınan

БЕРДАҚ атындағы
ҚАРАҚАЛПАҚ МӘМЛЕКЕТЛИК

УНИВЕРСИТЕТИНИҢ
ХАБАРИШЫСЫ №2 (60)

ISSN 2010-9075

2023

5. XX ásirdeń birinshi yarımında Qaraqalpaq muzıkası.

“Modern since and research” xalqaro ilmiy jurnali.

VOLUME 3, ISSUE 6

UIF:8.2

ISSN 2181-3906

2023-06-23

6. Dirijyorlıq kórkem óneri tariyxı

“Modern since and research” xalqaro ilmiy
jurnali. VOLUME 2, ISSUE 10

UIF:8.2

ISSN 2181-3906

2023-10-25

7. Muzıkanıń tárbiyalıq áhmiyeti hám xalqımızdıń

folklor janrı “Baqsı, jıraw hám dástan atqarıwshılıq mektepleriniń rawajlanıwınıń
tariyxıy-teoriyalıq hám ámeliy máseleleri” atamasındaǵı respublikalıq ilimiy-ámeliy
konferenciya.

2022-04-26

Paydalanilgan ádebiyatlar:

1. Charshemov J. Problems of Using Karakalpak Folklore in Composers //Vital Annex: International Journal of Novel Research in Advanced Sciences. – 2023. – Т. 2. – №. 3. – С. 270-273.
2. Charshemov J. A REVIEW OF MARKABAY JIEMURATOV'S WORK //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 818-821.
3. Niyazbaeva A., Kamalova G. ÓZBEKISTON XALQ BAXSHISI QALLIEV TENELBAY GENJEBAEVICH IJODI //Общественные науки в современном мире: теоретические и практические исследования. – 2023. – Т. 2. – №. 7. – С. 22-24.
4. Begis P., Kamalova G. M. SÓNYES JULDIZ //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2023. – Т. 32. – №. 2. – С. 55-59.
5. Aysawle J., Kamalova G. M. SAHRA BÚLBÚLI ROZA QUTEKEEVA //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2023. – Т. 32. – №. 2. – С. 60-66.
6. Dauletbaeva G., Kamalova G. A SHINING STAR //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 880-884.
7. Segizbaeva G., Kamalova G. M. DEVELOPMENT OF THE ORCHESTRA OF MUSICAL INSTRUMENTS IN KARAKALPAKSTAN //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 875-879.
8. Niyazbaeva A. J., Kamalova G. M. CHANQOVUZ MUSIQA ASBOBI VA UNING TURLARI //Journal of Integrated Education and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 1. – С. 26-30.
9. Kamalova G. M. et al. QARAQALPAQTIN BAY MIYRASI //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2023. – Т. 32. – №. 2. – С. 52-54.
10. Kamalova G. M., Akhmetovna M. A. QOBIZ HÁM JIRAWSHILIQ DÁSTÚRLERIN SAQLAW //Лучшие интеллектуальные исследования. – 2023. – Т. 9. – №. 1. – С. 123-126.
11. Kamalova G., Akhmetovna M. A. THE LEGACY THAT HAS COME DOWN TO US AS “JETI ASIRIM” //Лучшие интеллектуальные исследования. – 2023. – Т. 9. – №. 1. – С. 117-122.
12. Kamalova G. M. et al. ÓZBEKISTAN XALIQ BAQSISI GAYRATDIN OTEMURATOV //TADQIQOTLAR. – 2023. – Т. 25. – №. 1. – С. 40-42.
13. Kamalova G. M. et al. ÓZBEK MUZIKASINDA BALALAR FOLKLORI //Journal of new century innovations. – 2023. – Т. 39. – №. 2. – С. 85-87.